

GÖMÖR-KIS-HONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

Társadalmi, megyei és községi érdekeket képviselő hetilap. — A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Tompai Mihály-utca 10. sz.

Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés; továbbá előfizetések, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalás.

Telefon-szám: 52.

Telefon-szám: 52.

Felelős szerkesztő:

GÁL ISTVÁN.

Kiadó lapfőigazgató:

ID. RÁBELY MIKLÓS.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 10 korona. Félévre . . . 5 korona
Vármegyei körjegyzőknek, tanítóknak és községi elő-
járóságoknak egész évre 8 korona.

Egyes szám ára: 20 fillér.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petítor térfogata 20 fillér.
Nyilttér sora 50 fillér.

A szerkesztőség kéziratot nem ad vissza, bélyegtelen levelet nem fogad el. — Vidéki levelezőink kéretnek, hogy közleményeiket péntek délig megküldeni sziveskedjenek.

A kiadóhivatal hirdetést és nyilttéri közleményt csak szombat délelőtti 10 óráig fogad el.

A gömöri véreink

hangos dicséretét hallottam a mult napokban Losoncban és heroikus csatame-séket velük kapcsolatban, amelyek mesék az itthonmaradottak játszó fantáziája előtt, de igaz valóságok ott, ahol vérrel és szenvedésekkel kell védeni az életet s a mindenki életét.

A gömöri fiúk, s különösen az alsó gömöri református fiúk fatalista gondolkodással elébe mennek minden veszélynek — mondotta egy érdekes felebbvalójuk — s nekem melegezni kezdett a szívem körül s örült az életem, hogy ugyanabból a földből fakadt, ahonnan a gömöri hősök élő és a dicsőségbe elköltözött glédája kivirágzott.

A háboru óriási piedesztálra emelte atekintetben a földünk népét, hogy vérrel és életével szivesen áldoz a hazá megsejtenél oltárán és e magaslatra való jogosultságát méltán erősítik meg azok a dekorált hősök, akik hazakerülve a vérző frontjainkról, alázatos szerénységgel és a polgári élet normális gondolkodásával vesznek részt a hazai föld munkájában.

Ha végig utazik az ember a haladó buzatáblák s az embermagasságu rozsföldek mentén, a földszinti muszkák között serény igyekezettel ott lát egy-egy csukaszürke sapkát is, amelynek a munkája nyomán dül az áldás s amely a föld szerény gazdájának sokszor harcverte fejét borítja.

Hazajött talán betegen, talán véres sebével a harc mezejéről, talán a kaszárnyák regulás világából s most elvégzi hatalmas itthoni munkáját, betakarítja az itthoniak „életét“, azután visszamegy s kitudja nem-e adja legszebb életét ráadásul annak a hazának, amellyel szemben máris megtette a kötelességét.

A gömöri véreink hősök odakün, hősök idehaza is.

E héten apró kis vasperselyek csörögnek meg az utcáinkon, mosolygó lányok és asszonyok csörgetik felénk s a szürkésen kék perselyeken megpiroslik egy kicsi vörös-kereszt.

Talán olyan szerényen, mint a szürke katonabluzokon egy cseppnyi vér, amely pedig emberi életnek a pusztulását jelenti.

A gömöri vérző véreinkért is csörög-

nek a kis perselyek, a gömöri hősökért is mosolyognak üde lányaink és melegszemű asszonyaink, akiknek a szívében él a gömöri virtus esodálata, a hazának meleg szerelme s a vérző katonáink iránti rokonszenves vonzódás — az nem tud üres kézzel elmenni, s nem hagyja üresen ásitani a vörös-kereszt szerényen kérő perselyeit.

Közgyűlés a vármegyeházán.

Rendes tavaszi közgyűlés volt pénteken, e hó 23 án a vármegyeháza nagytermében. A háborus állapotok mindennek parancsoló ereje a hivatalos nyár idejére kalasztotta el a vármegye közönségének azt a cselekményét, amely rendszert márcziusban esik meg.

A közgyűlés azt tekintve, hogy az aratás kemény napjaival közéről néz szemben gazdaközönségünk s így nincs ideje a gyűléseken való részvételre, elég látogatottnak volt mondható.

A **M**alaku zöld asztal minden szánálán megteltek a székek, sőt a terem közepén kezdődő széksorra is jutott bizottsági tag.

Körülbelül 50-en vettek részt a közgyűlésen, amely pont 10 órakor kezdődött s tizenkettő után ért véget.

Az ülésről a következő részletes tudósításunk számoit be:

A vármegye rendes tavaszi közgyűlésén **Kubinyi Géza** főispán elnököt, baloldalán **Lukács Géza** alispán ült. A jegyzőkönyvet dr. **Fornet Gyula** vármegyei főjegyző írta, rajta kívül dr. **Sóldos Béla** másodfőjegyző és **Gál István** aljegyző referálták az egyes ügyeket.

A vármegye hivatalos lapjában megjelent alispáni jelentés felolvasását mellőzték, azzal kapcsolatban elhatározták, hogy

dr. Löcherer Tamás emléke,

érdemekben gazdag élete megörökítéséül érdemeit jegyzőkönyvbe iktatják, gyászoló családjával a vármegye mélyes és kegyeletes részvétét részvétiratban közlik s nemes emlékeztére *egy nevet viselő alapítványt* létesítenek, mely a főispán indítványához képest a Gömörvármegyei Fehérkereszt Egyesület tulajdona lesz s amelyre a vármegyei gyűjtést a közigazgatási hatóságok útján elrendelik s annak áldozatkészégteljes fogadtatására a vármegye minden rendű és rangú lakosságát felkéri.

Elhatározta a vármegye, hogy

üdvözlő átiratot

küld úgy a losonci cs. és kir. 25 ik gyalogezred, mint a besztercebányai m. kir. 16 ik honvédegyalogezred parancsnokságához s a harc tereken hősiességgel küzdő fiait ezen uton üdvözlő és így kíván megbecsülésteljes szeretetének kifejezést adni. A Losoncban létesített áldozatkészégszobor céljaira 500 koronát szavazott meg a törvényhatóság.

Az alispán azon ténykedését, hogy a negyedik hadikölcsön alkalmával a vármegye által megállapított 400000 korona erejéig tett jegyzését, egészében a Gömörvármegyei Nép- és Iparbanknál eszközölte, helyeslőleg tudomás vették.

A vármegye egyik igen fontos kérdésében,

a Hsztellátás ügyében

intézkedni kívánván, felkérték a főispánt s megbízták az alispánt, hogy a szükséges intézkedéseket tegyék meg s kimondották, hogy ezen intézkedések alapelve az legyen, miszerint első sorban a vármegye területén lévő kenyérmagvak vétessenek igénybe s a vármegye gazdaközönségét felhívták, hogy gabonatermésüket első sorban a vármegye szükségletére értékesítsék.

Ezután méltányolva a tisztviselők páratlan szorgalmu tevékenységét és igen sanyaru helyzetét, felirattal fordulnak

a tisztviselők helyzete

ügyében a kormányhoz és képviselőházhoz s kijelentik, hogy nem értenek egyet a képviselőház elé benyújtott e tárgyú törvényjavaslattal.

A vármegye közigazgatásának modernizálása s általános közlekedésügyi szempontból is szükségesnek tartja a vármegye a

telefonhálózat kiépítését

azon helyeken is, ahol ma még kiépítve nincs s általában annak az egész vármegye területére való kiterjesztését.

Ezek után nagy szónoki lendülettel

a főispán beszélt.

Felolvastatta a pénzügyminiszternek a IV-ik hadikölcsön sikere alkalmából hozzá intézett levelét s kijelenti, hogy az elismerés nemcsak az ő személyét illeti, de áthárítja azt lelkes és kiváló munkatársaira: az *alispánra* s a vezetése alatt álló közigazgatási tisztviselői karra. Megköszöni a lelkészek, tanítók s a pénzügyintézetek hazafias munkáját s kéri a további serénységet s a hazafias tünek ébrentartását, mert nem nagy kilátásunk lehet arra, hogy erre szükségünk nem lesz.

A közelgő s a vörös-kereszt emberbaráti céljaira eszközözendő

Péter-Pál napi gyűjtés

sikere érdekében emeli fel tekintélyes és az igaz érzésektől meleg szavát. A vörös-kereszt humánus céljai oly közel fekszenek szívünkhöz s oly közel a kötelesség teljesítéshez, hogy ezen gyűjtésben mindenki vegye ki részét. Hallja, hogy Rimaszombat város kereskedői körében az a hír járja, hogy ő minden kereskedőtől legalább 100 koronát vár erre a célra. Ezt sohasem mondta, de azt állítja és kijelenti, hogy mindenkitől — kereskedőtől és gazdától egyaránt — annyit vár, amennyit azok anyagi erejükhöz mérten adhatnak.

Lelkes szavai nyomán *rimakokovai Knüpfler Károly*, aki nemes áldozatkészégségének már számtalan esetben adta tanujelét, 500 koronát tett le a jelzett célra a főispán kezéhez s *Kozma Ferencz a Rozsnyói Takarékpénztár vezérigazgatója pénzügyintézete nevében szintén 500 koronát ajánlott fel.*

Az alispán ezután kijelenti, hogy a hadikölcsönrel kapcsolatos tevékenysége s a tiszt-

viselők munkája a főispán nagyerejű akciója nélkül nem tudott volna ily sikert biztosítani.

Kinevezések.

A főispán két év óta kifogástalan szorgalommal működő két községi tisztviselőt: dr. *Goldblatt Géza* és dr. *Gescheit József* körorvosokat *tb. járásorvossá* kinevezte.

Hevessy Bertalan bizottsági tag tett ezután indítványt s a háboru válságos napjaiban visszapillantva a béke oázisára, kéri, hogy

gróf Andrássy Dénes végrendeletét, amely a vármegye részére nagy összegű alapítványokat tartalmaz, helyezték levéltárba és őrizték meg gondosan. Az indítvány elfogadott. — Ezután a

tárgysorozat tárgyalására

került a sor.

A vármegyei háztartási alap múlt évi számadása s a község s várostejlesztési részvénytársaság részvényeire történő jegyzés tárgyában tett alispáni előterjesztés elfogadott.

Több törvényhatósági átírat pártolását határozták el, dr. *Veress Samu* nyug. igazgató által írt s a rimaszombati Tompa-szobor felállításának történetét tartalmazó füzetnek a levéltárban való elhelyezését és nevezett részére 100 korona folyóvát tételét határozta el a törvényhatóság.

A 240 koronánál kevesebb fizetésű oklevéles bábák részére hadipótlékot szavaztak meg s több alap számadását elfogadták.

Rozsnyó fürdő szabályrendeletét s Nagyrőcze város helypénzdijszabását jóváhagyták.

Szuhay Zsigmond lemondása folytán a hadiadó kivétő bizottságba *Széman Endre* prelátsplebánost választották meg, a Murányvölgyi h. é. vasut igazgatóságába az alispánt küldték ki.

Több községi ügyben kelt határozat nyert jóváhagyást s néhai *Löcherer Tamás* özvegyének nyugdíját állapították meg.

Nagyobb vitát provokált a Rimaszombati Takarékpénztár részv. t. beadványa, melyben a Rozsnyói Takarékpénztárnál lévő s a vármegye tulajdonát képező I. hadkölesön lombard rozását előnyösebb feltételekkel eszközölhetőnek jelenti ki. A vitában dr. *Törköly József*, *Kozma Ferencz* és *Hevessy Bertalan* bizottsági tag vett részt s eredményeképpen úgy határozott a törvényhatóság, hogy a lombard kölesönt továbbra is a Rozsnyói Takarékpénztár útján veszi igénybe s az esetlegesen szükségesnek látszó előnyösebb tranzakció lebonyolítását az alispánra bizza.

A kórházi bizottság előterjesztéséhez képest a kórház szabályrendeletének több módosítása lett kimondva s a napi ápolási díjak felemelése tárgyában feliratot intéz a vármegye a belügyminiszterhez.

Szelezky Árpád *tb.* árvaszéki elnök és *Soldos Bertalan* *tb.* fő-zolgabíró részére egészségi okokból 3—3 havi szabadságidőt engedélyezett a törvényhatóság.

*

Itt említjük meg, hogy a megyegyűlés után a Péter-Pál napi vörös keresztés gyűjtés céljaira a Rimaszombati Takarékpénztár 500 korona adományt tett a főispáni hivatalnál.

Világháboru.

A múlt héten szenzációsan, hatalmas erővel előretörő orosz offenzíva úgy látszik előhaladásában megállott. Pedig ezuttal csakugyan meglátszott az orosz hadseregen, hogy hosszabb idő óta, alaposabban fölkészült erre a támadásra, sőt talán még nagyobb arányokban is tervezte azt.

Hatalmas tüzéséggel, municzióval föl-szerelve indította rohamait, úgyhogy sok helyen teljesen szétlőtte a mi állásainkat és csapataink még így is csak akkor vonultak vissza, mikor a vezérek szükségesnek látták az elrombolt állások otthagyasát. Az orosz gyalogságot úgy kényszerítik a folytonos rohamozásra, hogy hátulról zárótűzzel vágják el az esetleges visszavonulás útját. Félévi kiképzés után nagyszámu csapatot vont össze a mi frontunk előtt az orosz hadvezetés és

a csapatok legjavát hozta épen a román határ és a poléziai mocsarak közé. Miután mi az olasz offenzívával is elvagyunk most foglalva, természetesen csak félkézzel harcolhattunk az oroszok friss tulerejével. Ennek tulajdonítható, hogy az orosz roham két helyen erősebben benyomta frontunk egyenes vonalát, egy harmadik helyen: a Strypa alsó tolyásánál pedig egy kissé beljebb nyomta.

A legfőbb és legveszedelmesebb nyomást Volhyniában végezték az oroszok, ahol Olykánál több mint két hete iszonyu ágyutűzzel árasztották el a mocsaras területen hiányosabban kiépített állásainkat és azokat teljesen rommá löve, Luck vára felé visszavonulásra kényszerítettek; de a támadt rést kitágítva északon Kolki vidékéig, még Lucsknál sem tudunk megállani, hanem Torcyn és Lokaesy vidékéig nyomták seregeinket és így a délbre álló csapatok, hogy az oldalba kerítéstől meneküljenek, kénytelenek voltak Dubnót harc nélkül feladni s az Ikva partjáról a Lipa mellé és Radzivilovba hátrálni. Így az oroszok olykai betörése rövid idő alatt 90 kilométeres előhaladást tett egy igen szűk hegyes ék beszőgelésével. Ez az ék épen hosszúsága miatt veszedelmes volt rájuk nézve és a segítő csapatok megérkezésével már néhány nap óta kezdenek az oroszok visszaszorulni ezen a fontos helyen. Linsingen tábornok, a kárpáti harcok óta régi kedves ismerősünk és szövetséges bajtársunk, ott nyomja, szorítja őket az éknek északi oldalán a Stochod és a Styr folyók partjain. Különösen Kiszielin és Gruziatin falvak környékén kemény csatákban török az orosz haderőket. A munka nehéz és kemény, de az oroszok leghevesebb ellenállása daczára is tért nyer Linsingen serege és tényerése közben sok ezer foglyot szed az oroszok közül, még több orosz pusztul el.

A kételkedő azt kérdezi: hát nekünk mennyi a veszteségünk? Nekünk is van, mert olyan háboru még nem volt, a melyben halottak, sebesültek és foglyok nem lettek volna; de az oroszok vesztesége a dolog természetéből kifolyólag sokkal nagyobb mint a miénk. Hiszen Oroszország a lefolyt 2 évben 5 milliónyi elsőrendű katonáját emésztette föl a háboruban. Ott pazarul bannak az emberrel és megtörténik, hogy a kézitásban birkózó tömegeket halomra löveti az orosz vezér, bár egy magyarral tíz orosz pusztit is el együtt. Most is a három hetes harc már vagy 300.000 emberét pusztította el az oroszoknak, nekünk pedig a felét sem.

Délbre van a Bucsacson aluli kisebb betörés pontja a Strypa mellett. Ott már a múlt héten megállították Bothmer seregei az oroszokat s nem haladtak tovább néhány kilométernél.

Nagyobb betörés történt Oknánál Bukovinába s ennek szélesedésével föl kellett adnunk Csernoviczot is, sőt a Pruth mellől a Szerethen tul vonulnunk, hogy bukovinai seregeinket el ne vágják az oroszok a galicziai seregeinktől. Fájdalmas dolog Csernoviczot harmadszor is fölhaldozni az oroszoknak; de ezen a ponton nem fenyeget komoly veszedelem, bár hazánkhoz legközelebb esik is, mert a stratégiai vonal mindaddig nem jöhet

át a Kárpátokon, míg Lemberg és Przemysl nincs orosz kézen; ha pedig egy elszigetelt csapat próbálkoznék, nagyon megbánná. Ujabb jelentés szerint Gurahumora mellett visszaverték az oroszokat s így bukovinai seregünk körülbelül elérte a galicziai front egyenes irányát.

Lemberg sorsa nem is itt dől el Bukovinában, hanem északon Volhyniában. A bukovinai betörést csak Románia miatt forszírozták, de úgy látszik, ott is visszafelé sült el a dolog. Románia jobban bízik már bennünk, mint az oroszokban.

Északon Dünaburg és Szmorgon körül Hindenburg seregei is kirobantak ezalatt és megtapogatták az ottani orosz seregeket, hogy milyen erősek?

Az olasz offenzívánk nem állott meg. Maga az olasz hadvezetés panaszolja, hogy igen erős és jó csapataink folytatják ellenük a támadást, persze több most a készülődés, mint az előnyomulás, de 2 hegyet elfoglaltak azóta.

Franciaországban folynak a harcok több helyen és Verdun előtt Vauxtól délre jelentenek a francziák erős ágyuzást. Ott tehát valami készül. A németek is jelentenek Vauxtól nyugatra részleges sikert.

Albániában a Vojusa partján tüzéségünk kényszerítette az olaszokat, hogy adják föl a ferasi hidfőt. A bolgárok is csatároznak a Vardár mellett a francziákkal.

Azsiában néha folynak kisebb csaták, főleg a perzsa határon a hadviselő felek között.

A jelek szerint az orosz offenzíva után föllángol a harc mindenfelé Flandriától egészen Mezopotámiáig s most következnek a legvéresebb harcok.

Péter-Pál napja a Vörös-Kereszté!

A Péter-Pál napi vörös keresztés gyűjtés érdekében lelkes akció folyik s minden jel arra mutat, hogy fényes eredmény fogja követni a rendező bizottság munkáját.

A bizottság élén *Kubinyi Géza* főispán elnök és *Máriássy Lászlóné* alelnöknő működik, a rendezés munkáját *Gál István* vármegyei aljegyző vezeti.

A város területén négy urnánál fogják a gyűjtést eszközölni s ezen kívül házról-házra járva is lesz gyűjtés.

A vármegyeháza előtti urnánál dr. *Kármán Aladárné* és *Kolbay Sándorné* foglalnak majd helyet. Mellettük gyűjtenek majd a következő csoportok: 1. Havranek Jánosné, Török Matild és Benkovits Márta. 2. László Hugóné, Bartha Joli és Mispál Paula. 3. Lengyel Ivánné, Kovács Lenke és Róth Lenke. 4. Gaál Emilné, Kolbay Ildi, Frits Manyika és Lévai Irmuska. 5. özv. Okolicsányi Jánosné, Kolbay Sári és Kármán Katinka.

A Hungária-szálló előtti sarkon lévő urnánál dr. *Meskó Miklósné* és *Czinke Istvánné* vezetik majd a gyűjtést. Itt a következő gyűjtő csoportok lesznek: 1. *Szelezky Árpádné*, *Keisler Agla*, *Schweitzer Margit* és *Czinke Jolán*. 2. *Máthé Jenőné*, *Grosinger Renée*, *Tolle Magda* és *Rábely Etta*. 3. *Hegyessy Istvánné*, *Meskó Sári*, *Musotter Aranka* és *Róth Margit*. 4. *Kun Aladárné*, *Guldenfingen Marcsa*, *Veres Böske* és *Remenyik Margit*. 5. Dr. *Weinberger Rezsőné*, *Komáromy Irén*, *Klekner Irén* és *Lenner Ilonka*.

A Samarjay-féle ház sarkánál *Kerekes Dezsőné* és *Marikovszky Gézáné* szerepelnek, mint vezető asszonyok. Az ő gárdájuk a következő lesz: 1. *Fábry Zoltánné*, *Molnár Aranka*, *Kerekes Aranka* és *Hecks Ella*. 2. Dr. *Fekete*

Tborné, Okolicsányi Évi, Szakall Lenke és Zuffa Irén. 3. Dr. Söldos Béláné, Vajda Klári, Zuffa Rózi és Krompecher Margit. 4. Dr. Szenes Altrédné, Cziner Márta és Czibur Erzsike. 5. Dr. Molnár Józsefné, Molnár Gizuka, Marikovszky Elza és Fényes Emmike.

A Jánosi-utca sarkán lévő urnánál dr. Krausz Gyuláné és dr. Kovács Lászlóné a következő csoportokkal intézik a gyűjtést: 1. Győry Lajosné, Krausz Elza és Emőky Gizzi. 2. Dr. Institúrisz Eendréné, Szakall Tonesi és Irma. 3. Tóth Béláné, Szabó Margit és Braun Böske. 4. Smor Mihályné, Kárpáti Vali és Horváth Ilonka. 5. Dr. Csernay Dánielné, Schweitzer Margit és Istók Boriska.

Előfizetési felhívás.

A „Gömör-Kishont” várm. közlöny **harminczhetedik** évfolyamának III. ik évfolyamát július hó elsején kezd meg.

Sem hangzatos frázisokra, sem üdüléretre nincs szükségünk, mert hiszen ez ugyis hiába való akkor, mikor csakis az olvasóközönség józan, komoly ítéletéről lehet szó.

A lap közel négy évtizedes mulja mindennél beszédesebben igazolja azt, hogy a vármegye széles köreiből igyekezett a közélet az organuma komoly-ágával és mindig tárgyilagos irányával a megfelelő magalatra emelkedni. Igyekeztünk hű képet adni az eseményekről s a köz- és társadalmi élet terén nyugodt hangon, a szélsőségektől mindenkor óvakodó hangon bírálatot gyakorolni; nem egyszer egy-egy életrevaló s a gyakorlati megvalósításnál tényleg helyesnek bizonyult eszme felvetésével irányítóként a köz javára működni.

Régi jelszavunk a közérdeknek becsületos, önzetlen munkálása, s emellett ezután is hiven kitartunk, mert egyedül ez az ut bizonyult minden tekintetben helyesnek, ez vonzza körünkbe a munkatársak készséges gárdáját s lapunk barátainak és előfizetőinek számát csakis ez az irány gyarapíthatja!

Felhívjuk tehát lapunk barátait, hogy a félév végén lejáró előfizetésüket megújítani sziveskedjenek, nehogy aztán a lap expediciójában zavarok forduljanak elő.

Azokat pedig, kik előfizetői kötelezettségeiknek nem tettek eleget, kérjük, hogy hátralékaikat haladéktalanul sziveskedjenek beküldeni, mert ellenkező esetben a lap küldését beszüntetjük.

Előfizetési árak: Egész évre . 10 korona.
 „ „ Fél évre . . 5 korona.
A kiadóhivatal.

Hirek és vegyesek.

Urnappja. Az előző esős, hűvös, zivataros napok után a hivatalos nyár beköszöntésével az idő is megenyhült s gyönyörű verőfényes, meleg időjárás kedvezett folyó hó 22-én az Urnapi ünnepségnek. A katolikus egyház Krisztus szent testét az országban mindenfelé körülhordozta s a világ négy tájéka irányában emelt oltároknál áhitattal borult térdre a hívők serege, a mindnyájunk felett örökös leghatalmasabb Úr segítségért fohászkodva. Városunkban a múlt évben ünnepélyesebb volt az urnapi körmenet, melyet az 5. cs. és kir. gyalogezred zenekara és díszítve tett fényesebbé. — Az oltárok most is a szokott helyeken voltak felállítva s a procession *Széman* E. dre pápai prelátus nagy papi kísérettel haladt a baldachin alatt, mely után *Nechvatal* ezredes és *Kolbay* Sándor kir. törvényszéki elnök mint a katonai és polgári hatóságokat képviselő notabilitások lépkedtek. A mise és a körmenet déltájban 1/2 12 kor ért véget s a templomból kiözönlő közönség aztán az ünnepi katonai hangversenyt élvezte végig az Erzsébet téren, hol 1/2 12 től 1 óráig változatos műsorú concertet adott a 80. gyalogezred kitűnő zenekara.

Báró Hazai Samu Gömörben. Br. *Hazai* Samu honvédelmi miniszter — mint értesülünk — gróf *Serényi* Béla látogatására vasárnap Putnokra érkezik.

Katonai szemle. Mult héten a kassai katonai parancsnokságtól *Bauer* vezérőrnagy volt itt, s a menetzászlóalj felszerelését és legénységét megvizsgálta. E héten pedig *Albrecht* vezérőrnagy töltött itt 3 napot, s a 80. gyalog-

ezred legénységét felülvizsgálta, az alapos szemle után f. hó 21-ikén elutazott.

Hivatalvizsgálat. Dr. *Mészáros* István hivatalvezető kir. főügyész-helyettes f. hó 19-ikétől a tornaljai kir. járásbírósnál végezte az előírt hivatalos vizsgálatot.

Igazságügyi áthelyezések. Az igazságügyminiszter dr. *Kovácsy* Pál szombathelyi kir. törvényszéki jegyzőt a rimaszombati kir. törvényszékhez, dr. *Zeman* László rimaszombati kir. törvényszéki jegyzőt pedig a győri kir. járásbíróshoz helyezte át.

Igazságügyi kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. *Bálint* Antal munkácsi kir. járásbíróshoz joggyakornokot a rozsnói, dr. *Beke* Albert kassai kir. törvényszéki joggyakornokot a tornaljai kir. járásbíróshoz jegyzőkké nevezte ki. Ugyancsak a nevezettek az illető kir. járásbíróshoz alkalmazott ügyész-ségi megbízottak állandó helyettesévé rendelte ki.

Irnoki kinevezés. Az igazságügyminiszter *Czoboly* György tornaljai kir. járásbíróshoz díjnokot a tornaljai kir. járásbíróshoz irnokká nevezte ki.

Dr. Osváth Gyula tanulmánya. Dr. Osváth Gyula sárospataki jogakadémiai tanár, akinek magas színvonalú irodalmi működése a legszigorúsabb kritika bírálatát is kiállja „Justinianus törvényhozásának hatása a görög keleti egyház házassági jogára, különös tekintettel a házassági elválásra” czim alatt egy egyházjogi tanulmányt írt, amelynek első füzetét most jelent meg. A füzet tudományos értékének és irodalmi becsének méltatása túlhaladja ezen szűk sorok kereteit s így csak egy gömöri földünk dicséretes előretöréséről számolhatunk be.

Katonai kinevezések. A tartalékból a hivatásos állományba kinevezettek: *Lux* Béla és *Akos* Géza 5. gyalogezredbeli tartalékos hadnagyok főhadnagyká; *Szudlowski* Micsláv 80. gyalogezredbeli tartalékos zászlós hadnagygyá; továbbá *Scheszták* Ferencz és *Pohlidal* Otto 80. gy. ezredbeli tartalékos főhadnagyk és *Engler* Lajos 25. ik gyalogezredbeli tartalékos hadnagy.

Katonai kitüntetések. Az itt állomásozó 80. gyalogezred tart. főhadnagya: *Nallant* Hugó az ellenség előtt tanusított vitéz és eredményes magatartása elismerésül a III. oszt. hadiékítményes vaskoronarenddel lett kitüntetve. Ugyanezen ezredhez tartozó *Schöpplin* Alfonz őrnagy ezüst signum laudissal tüntettetett ki.

Legfelsőbb dicsérel elismerésben részesültek: *Belek* Iván tart. honvédbuszár hadnagy vitéz magatartásáért, dr. *Jellinek* Adolf 10. helyőrségi kórház tart. segédorvos vitéz és önfeláldozó magatartásáért; *Horváth* Albert a III/16. népf. hadtápszászlóalj tart. főhadnagy az ellenség előtt tanusított kitűnő szolgálatai elismerésül; *Szokolji* Sándor 5. gyalogezredbeli tart. főhadnagy vitéz és kitűnő magatartása elismerésül.

A koronás arany érdemkereszttel a vitézségi érem szalagján lett kitüntetve az ellenség előtt tanusított vitéz és önfeláldozó magatartásáért a déteri származású dr. *Braun* Gyula népfelkelő főorvos.

Első oszt. ezüst vitézségi éremet kapott *Vérfy* Gábor 16. honvédgyalogezredbeli hadapródjelölt.

Katonai áthelyezés. A tényleges katonai állományba lett áthelyezve a városunkban több izben sorozott *Ujváry* Zoltán 16. honvédgyalogezredbeli százados és *Benkő* Sándor József hadnagy, főhadnaggyá való kinevezése mellett a 16. honvédgyalogezredhez.

Egy gömöri állatorvos kitüntetése. Dr. *Zsupán* Kálmán feledi állatorvos, aki jelenleg katonai szolgálatot teljesít, a koronás arany érdemkeresztet kapta a vitézségi érem szalagján.

Gyászistentisztelet. A vármegyei köz-kórház szép házi kápolnájában folyó hó 20-án reggel 8 órakor gyászmise volt Dr. *Löcherer* Tamás kórházi igazgató-főorvos elhunytá alkalmából. A misét Dr. *Cservenka* Béla s. lelkész tartotta, s részt vett azon a gyászoló család, valamint a Paulai Szent Vincez-rend irgalmas nővérek egész ápoló testülete is, élén *Doniél* Eleonóra főnöknővel. — Az ápoló nővérek mély érzéssel, szépen énekeltek harmunium kísérettel gyönyörű alkalmi énekeket, s a jelen voltak áhitatos fohással könyörögtek az elhunyt lelki üdvéért.

Halálozások. Egy tisztos matrona, ki a régi magyar előkelő uriaszonyoknak prototypusa volt, budaméri özv. *Ujházy* Tivadarné született felsőmalatnai és rimabrézói Malatinszky Irma huncy el folyó hó 19-én városunkban hosszas betegeskedés után 81 éves korában. — Magas műveltségű, finom modoru urinő volt, ki azonban régi betegeskedése miatt csak szűk családi körével érintkezett s kényelmes nagy lakásában zárkózott, visszavonult életet élt. Jótékony gyűjtések alkalmával mégis nem egyszer számottevő anyagi áldozattal is megnyilatkozott jószívűsége. Kiterjedt, előkelő tagokkal bíró család gyászolja az elhunytat, kinek temetése folyó hó 22-én délelőtt nagy részvét mellett ment végbe. — A gyászháznál esztereki *Gyürky* Pál főesperes mondott magasztaló imát és megható gyászbeszédet, méltatva az elhunyt kiváló erényeit. A hült tetemetek városunkból Osgyánba szállították, hol az ág. ev. templomban gyászistentisztelet volt s aztán Cserépesre vitték a holttestet s ott a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Városunk iparospolgárságának egyik kiváló munkás és derék tagja: *Varga* Imre, ki az ipartestületi előjárásnak, a polgári olvasókör választmányának érdemes tagja volt, folyó hó 19-én 70 éves korában elhunyt. — Szorgalmas eszmadia-mester volt, most elment a hétfői rimaszécsi vásárra, ott hirtelen rosszul lett, agyvérzést kapott és meghalt. Hült tetemét hazaszállították s itt temették el polgártársainak nagy részvétele mellett folyó hó 21-én. — A ravatal felett *Simon* Mihály ref. lelkész modott megható gyászbeszédet és imát.

Dr. *Mészáros* István kir. főügyész-helyettes és nejét újabb gyász érte, amennyiben utóbbi édes atya: *Csernyánszky* Lajos vármegyei árvaszéki ülnök, Nyitra város társadalmának köz-tiszteletnek és szeretetnek örvendett tagja folyó hó 21-én hosszas betegeskedés után 63 éves korában Nyitrán elhunyt. Halála széles körökben keltett őszinte, igaz részvétet. Özvegyén kívül több gyermeke, unokája és kiterjedt előkelő család gyászolja az elhunytat, kinek temetése folyó hó 23-án impozáns részvét mellett ment végbe Nyitrán.

Habán Andrásné szül. *Pásztor* Mária folyó hó 22-én Rimatamásfalán 48 éves korában elhunyt. 24-én temették.

Özv. *Tóth* Mártonné szül. *Farkas* Amália Felsőfaluban folyó hó 18-án meghalt.

Kszel János bakti-pusztai gazda f. hó 16-án 49 éves korában meghalt. 19-én temették.

Hősi halál. Az oroszokkal most folyó óriási viaskodásunk Gömörből is sok áldozatot követel. Csak lassan kerülnek majd elő azon vitéz hőseink nevei, akik életükkel védtek a megszerzett dicsőséget s akik a legszebb halállal adóztak a kötelességteljesítésnek. Ez alkalommal azon szomorú hírt kell közölnünk, hogy *Kubnyi* Géza főispánunk egyik derék unoka-öccse *Ghiczy* assa és ablanczkürthi *Ghiczy* József a cs. és kir. 5. os. Redetzky huszárezred hadapródja, öfelsege volt nemes apródja, ragyogó fiata-ságának 19-ik évében június hó 5-én az Ikva-menti harcokban hősi halált halt.

Somorú értesítés jött folyó június hó 11-iki kelettel a 15-ik tábori vadászászlóalj parancsnokságtól városunkba *Teleki* Frigyesnéhez. A parancsnok írja ebben, hogy fia: *Teleki* János az olaszok ellen vívott harcban Bettale községtől délnyugatra fekvő 1131. sz. magaslaton Olaszországban, június hó 10-én hősi halált halt s bajtársai ugyanott temették el a vitéz katonát. — Ugyanakkor egy másik tábori lapot kapott a mélyen sujtott anya, melyben a városunkbeli *Szathmáry* József a telefon-osztagból küldi az értesítést, hogy a fia *Pasubiónál* 15 ctmres gránáttól hason találva, rövid idő alatt kiszervenedett. — A hősi halál híre őszinte részvétet kelt, mert a fiatal fia a mi zenekarunknak kedves és kiváló tagja volt.

Elhunyt sebesült. A miskolczi katonai kórházból f. hó 17-ikén az itteni Vörös-Kereszt kórházba szállított — s e hó elején Oknánál megsebesült — *Funtek* Iván a 25. honv. gyalogezred katonája dermedésben (tetanus) f. hó 19-ikén meghalt. Varasd Ludberg kerület *Servete* községéből való, 24 éves volt az elhunyt sebesült. — *Hucanik* Vazil 80. gy.-e. katonája f. hó 20-án a katonai kórházban elhunyt. 21-én katonai díszszel temették.

Szoborleleplezés Losonczon. E hó 18-án, vásárnap leplezték le fényes ünnepségek között a losonczyi áldozatkésztség szobrát. — A szoborleleplezést megelőző este katonazenés tákarodó volt s vasárnap reggel is katonazenekar járta be a város utcáit. Az ünnepélyes alkalomból a város zászlódiszt öltött s a szobor helye — a Kubinyi-tér — a szövetségesek zászlóival pazarul volt feldiszipve. Pont kilencz órakor kezdődött a táborigi mise, melyet dr. Valihora János apátplébános fényes segédlettel celebrált, s amelyen a katonai notabilitásokon kívül részt vettek a szomszédos vármegyék kiküldött képviselői s a losonczyi polgári előkelőségek is. A táborigi mise után Wimmer Ede ezredes beszélt, majd Losoncz város polgármestere, Wágner Sándor átvette a szobrát. A szobor Friedmann József művész közlegény rendkívül sikertült, erősen plasztikus munkája. A beszédek után a pikkelyek elhelyezése következett. Gömör- és Kishontvármegye címerez pikkelyét Gál István vármegyei aljegyző szögezte be s rövid beszédében hangsúlyozta, hogy a losonczyi háziezred hősei a gömöriek legendás hősei s özvegyeik és árváikról való gondoskodás a mi legszebb kötelességünket fogja képezni. Nógrádvármegye lemezét Török Zoltán nyugalmazott főispán, Zelyovvármegyéjét dr. Bárczy Emil vármegyei tiszti főügyész helyezte el. A szoborra eddig összegyűlt összeg túlhaladja a 20000 koronát.

Találkozó. A helybeli áll. polgári leányiskolában a IV. osztályt öt év előtt végzett növendékeknek f. hó 20-ikán volt találkozójuk városunkban. A találkozó tizenötven jelentek meg. A Széchenyi kertben együtt ebédeltek a fiatal leányok s a temetőben volt tanárnőjük dr. Veress Samuné és a harctéren elesett hős katonák sírjára virágot tettek, aztán legkedvesebb emlékekkel váltak el egymástól azon igérettel, hogy öt év múlva újból találkoznak. *Feketének Olte* Hedvig volt tanárnőjük és *Kathona Géza* volt igazgató meleghangú távirában mentették ki elmaradásukat és üdvözölték volt kedves tanítványaikat.

Hadi érettségi vizsgák. Mint lapunkban jeleztük, főgimnáziumunkban május 25-én miniszteri rendeletre egyhónapos tanfolyam kezdődött azok részére, akik a múlt iskolai évben a hadbavonulás miatt nem fejezhették be az illető felső osztályokat. 22 ilyen hadbavonult tanuló jött be, több a frontról is, hogy az egyhónapos tanfolyamon részt vegyenek. Ezeknek vizsgái most folytak le a hét végén. Csütörtökön volt az osztályvizsgájuk, pénteken és szombaton az érettségijük, amelyre *Loysech Ödön* igazgatót bizta meg a közoktatási minisztérium az elnökléssel és külön miniszteri biztost nem küldött ki. Ily módon sok derék hadbavonult tanulóknak lehetővé vált tanulmányainak befejezése.

Névnapi megváltás. Dr. Kovács László rimaszombati polgármester 30 koronát küldött szerkesztőségünkbe névnapi megváltás címén azon rendeltetéssel, hogy 10 korona a rimaszombati, 10 kor. az Országos Vöröskereszt-egylet és 10 korona a Gömörvármegyei Fehérkereszt-Egyesület javára fordítassék. Rendeltetési helyükre juttattuk.

Koszorúmegváltás. Néhai dr. Löcherer Tamás elhunyt alkalmából *Komáromy István* főszolgabíró és neje 20 koronát adományoztak a Gömörvármegyei Fehérkereszt-Egyesület javára, a Löcherer Tamás emlékére koszorúmegváltás címén. Ez uton is nyugtáztatik.

A vak katonának. *Jurasko Elek* hadnagy 10 koronát küldött a vak katonák javára. Az összeg átvételét hálás köszönettel nyugtázza *Lukács Géza* né alispánné.

A F. E. L. Gömörben. A fényezés elleni liga tagjainak száma örvendetesen szaporodik s *Lukács Géza* né alispánné második ízben a következők neveit találjuk: *Lévai Izsóné, Szigeti Benedek Gyuláné, Komáromy Istvánné* (Nándorvölgy), *Müller Vilmosné, Cseh Istvánné* (táblabíróné) és *Szabó Elemérné*.

Pályázat joggyakornoki állásra. A rimaszombati kir. törvényszéknél megüresedett ügyvédjogi joggyakornoki állásra pályázat hirdetik. Pályázni lehet június 10-ig.

Pályázat postamesteri állásra. A Ragályon megüresedett II. oszt. posta- és táviradhatályi postamesteri állásra pályázat hirdetik. Július 6-ig lehet pályázni.

Üdvözlés a harctérről. „Tek. idb. *Rábely Miklós* vármegyei lapunk kiadó urának és Tek. *Komáromy István* szerk. és tb. várm. főszolgabíró urnak üdvözlésünket küldjük. Gömörkishonti magyar vitéz harcosok alázattal kérve, hogy lapját a tek. ur minékünk megküldeni sziveskedjék az alábbi címre és hogy egészségesek vagyunk, Valonánál küzdünk Albániában.“ Ezeket írja egy szép képes lapon *Hrivnyák Bálint* (Dobóca) zugsfűher a IV-ik Alban Bataillonból s alá vannak írva: *Medved János Nándrás, Mikus András Jolsva, Gyurcsenka János Garamszécs, szakaszvezetők; Gabaj János káplár Murányszabadi, Berczeli Alajos K.-H. Váralja, Béres István Rozsnyó, Lóska Gyula Rimaszécs, Bettes Géza Zádorháza, Bodon Barna Nemesradnót, Lőcsös István és Telgarecz János Dobóca, Lestal Gusztáv Felsőhangony, Dósa József Balogfala, Kisantal Ágoston Magyarhegyemeg, Simon István Kishömöri, gyalogosok.*

Az aggteleki barlangról. A múlt vasárnap, június 18-án a Kárpát-egyesület gömöri osztálya bizottságot küldött ki a barlang ügyeinek részletesebb megvizsgálására, hogy az átvétel előtt biztosabb tájékozódást nyerjenek a jelenlegi helyzetről és a jövőben szükséges befektetésekről. A bizottság tagjai voltak: dr. *Pósch József* rozsnyói polgármester, a gömöri osztály elnöke, *Pásztor Mihály* ügyvivő alelnök, *Horváth Zoltán*, a rimavölgyi bizottság elnöke, *Lajos Győző*, a gömöri osztály pénztárosa, dr. *Götz István* főgimn. tanár, ifj. *Rábely Miklós* a rimavölgyi bizottság titkára és *Héceghy János* pelsőczyi vendéglős, választmányi tag. A bizottság korán reggel Pelsőczyről Aggtelekre kocsizván, először is konstataulta, hogy az Aggtelekre vezető kocsit, kivált a hegyoldalon, igen rossz, kátyus, ahol a vízfolyás részére nincs az ut széléin árok s így az ut közepét rontja a lefolyó víz. Aggteleken érintkezésbe lépett a barlang régi gondozójával: *Baksy Dániel* ref. lelkész-szel, akinek gyakorlati tanácsait meghallgatta, majd átnézte a község előljáróságánál levő fekvéségi térképeket, hogy az ingatlanok helyzetéről tájékozódjék. Innen kocsin a jósvafői kijáráshoz vonultak s ott konstataálták, hogy ennél a kijáratnál a menedékház elhanyagolt állapotban van, vezető két év óta nem lakik ott, a bejárat nyitva áll és ki van téve a falu kondája és a járókelők rongálásainak. Hogy a bentlevő utak és hidak állapotáról is képet nyerjenek, acetylén lámpák és gyertyák fénye mellett átvonultak a barlangon. — A lépcsőzet elég jókarban van, de karfái korhadtak, a hidakat legnagyobb részben megjavította a múlt napokban egy volt vezető, de egyrésztük még javításra szorul! A barlang utjait azonban iszapal, néhol csuszós agyagréteggel vonta be a tavasszal kiáradó patak. Miután ez évenként ismétlődik, egyelőre az a megoldás látszik helyesnek, hogy a vezetőkkel áradások után le kell kapartatni a sarat és a mederben található homokkal kiszórni az utat s. ahol szükséges, a barlangi kővel köveztetni. Merültek föl szép tervek a jövőre, de azok megoldására egyelőre nincs fedezet. A világítás javítható, esetleg ha a szükséges pénz meglesz, villamos világítás is lehetséges s így a barlang igen sokat nyerne külső tekintetében. Az aggteleki kijárásnál a menedékház elég jókarban van s egy hadbavonult vezető családja ott lakik, a másik vezető a harctéren hősi halált halt. A földek és rétek művelve vannak s azokból élnek most a vezetők családjai, mert kevés a háboru alatt a látogató, bár németek is fölkeresték már az idén. A bizottság az átvételt ajánlja és bizik a jó fejlődésben.

A Rimaszombati Konzervgyár Részvénytársaság vásárol minden mennyiségben: kerti szamócszát, erdei szamócszát, szedret, málnát, almát, arany-almát, körtét, ringlót, zöld diót, szilvát, dinnyét, somot, vörös áfonyát, fekete áfonyát, csipkebogyót, továbbá gombát, zöld és vörös babot, sárgarépát, petrezselymet, vöröshagymát, zellert, paradicsomot és mézet.

Ajánlatok a gyár igazgatóságához küldendők, egyéb megkeresésekre telefonon vagy levélben a konzervgyár igazgatósága azonnal válaszol. 3—

Hivatalos órák. A miskolczyi kereskedelmi és iparkamaránál a hivatalos órák a f. évi június hó 15-től kezdve reggel 8 órától délután 1 óráig egyhuzamban tartatnak.

Esküvő. *Pitta Vilmos* építész, tart. hadnagy, — *Pitta Lipót* helybeli pénzügyi pénztárnok fia — ki a háboru kezdete óta a harctéren van, mult heten tartotta esküvőjét *Lembergben Frank Ilona* orvosjelölttel. A fiatal pár e héten itt töltött rövid időt az örömszülők körében.

Katonazene. Az Erzsébet-téren f. hó 21-ikén, Urnapján délben szokásos tézene volt, délután pedig a Széchenyi-kertben nagy látogatottság mellett tartották meg a jótékonycélu katonai sétahangversenyt.

Közgyűlések. A rozsnyói „Markó féle Bőrgyár R.T.“ VII. évi rendes közgyűlését f. hó 26-án tartja Rozsnyón. A veszteség 527667 korona 62 fillér.

Az „Első Magyar Papiripar R.T.“ folyó hó 30-án Budapesten tartja évi rendes közgyűlését. A nyereség 111280 kor. 56 fill.

Az „Egyesült Gömöri Magnezitipar R.T.“ XVI. évi rendes közgyűlését Budapesten június hó 30-án tartja. A veszteség 602629 K 53 fill.

A „Rimaszombati Konzervgyár R.T.“ évi rendes közgyűlését folyó hó 30-ikán délután 4 órakor tartja a Takarékpénztár nagytermében.

Az „Általános Magnezitipar R.T.“ rendes évi közgyűlését Budapesten, (V., Alkotmány-u. 20.) f. hó 30-án délután 5¹/₂ órakor tartja. A veszteség 227094 kor. 98 fillér.

Főpásztori körlevél. Megjelent *Balás Lajos* rozsnyói püspök folyó évi IX. főpásztori körlevele, amelyben szertartásra vonatkozó római határozatokat közöl. Érdekes, hogy az oltári szentség előtt az örök olajméceszt villamos fényvel lehet pótolni. A közoktatási miniszter rendelete értelmében intézkedik a most sorozott népfelkelők esetleges fölmentéséről; továbbá a tanuló ifjuság gyógy növény gyűjtésre buzditását elrendeli. Ajánlja a kath. hittanárok és tanítók országos egyesületét. Az orsz. kath. tanítói segélyalap fölhívását figyelembe ajánlja. A hadbavonulók a három hirdetés mellőzésével tiltott időben is házasságot köthetnek. — Közöl egy döntést a helyben nem lakó bérlők egyházi adózásáról. Ajánlja a kath. tanítónők alakuló országos egyesületét. Több jó könyvet és füzetet ajánlólag smertet. Személyi változásokat közöl, amelyek lapunk hírei közt már megjelentek.

Hadi jótékonyági sétahangversenyek a Széchenyi-kertben. A cs. és kir. 80-ik gyalogezred pótzászlóaljának kitünő zenekara június 18-án, vasárnap és június 22-én, Urnapján kedvező időjárás mellett megtartotta a szokásos sétahangversenyeit. — Június 18-án 55 korona 30 fillér, június 22-én 55 korona 63 fillér folyt be 10 filléres belépődíjakból. — A jótékonyági urnánál *Török Matild, Istók Boriska, Benkovics Sári, Benkovics Márta* és *Klekner Irén* urhölgyek szedték a belépő díjakat.

Az eddig befolyt összegekből a *Nechvatal János* ezredessel történt megállapodás szerint dr. *Kovács László* polgármester 200 koronát utalt ki a háboruban elesett katonák özvegyei és árvái javára illetékes helyekre juttatás céljából a cs. és kir. 80-ik gyalogezred pótzászlóalj parancsnokságához — és 200 koronát *Kubinyi Géza* főispánhoz, mint a Vöröskereszt-egylet rimaszombati választmányának elnöke kezéhez a Vöröskereszt-egylet Péter-Pál napi gyűjtése céljára.

Megrögzött tolvaj. *Grulyo Borbála* hárskúti születésű és ottani lakos folyó év márczius 16-án a vele házközösségben lakó testvérétől ifj. *Grulyo Józseftől* 1300 koronát ellopott s miután már két ízben volt lopás miatt büntetve s utolsó büntetése óta még 10 év nem telt el, a helybeli királyi törvényszék folyó hó 16-án tartott főtárgyaláson jogerősen 8 havi börtönrre ítélte a mellékbüntetésekkel. A vizsgálati fogság által 2 hónapot és 5 napot kitöltöttek vett a bíróság.

Apolló színház. A „reservista kadet“ nagyszabású darab bemutatását élvezte e héten szerdán és csütörtökön a közönség. Igazán gyönyörű, mesteri produktuma a mozi filmeknek ez a valódi „slager“ darab, mely a nézőnek sok tetszetést nyújt, helyenként legnagyobb fokban idegizgató, de általában ügyes és nagy concepciójú alkotás. *Lehár* pompás muzsikája, melyet a kis zenekar igen jól interpretált, még inkább fokozza a film becsét. Közönség szép számmal látogatta az előadásokat. — Szombaton és vasárnap kitünő program!

Adomány az izr. nőegyletnek. Gelb Simonné urnő 10 koronát adományozott az izr. nőegyletnek, mely jótékony adományt hálás köszönettel nyugtáz az *Elnökség.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, kik felejthetetlen jó apánk elhunyt alkalmából részvétőkkel fájdalmunkat enyhíteni igyekeztek, valamint azoknak is, kik a végtisztességen megjelentek, ez utótt mondunk őszinte, hálás köszönetet. Rimaszombat, 1916. június 23.

Varga Imre családja.

Sebesültek állománya. A vörös-kereszt egyesület kiegészítő kórháza immár megtelt harcztéri betegekkel és sebesültekkel úgy, hogy a legutóbb érkezett egy részét a vezetőség a rimaföldi háztartási iskolában fentartott helyiségekbe, másrészt pedig a méntelepi katonai kórházban levő kiegészítő kórházban helyezték el.

Adomány. A „Vörös Kereszt” egyesület céljaira vettük és hálás köszönettel nyugtázzuk a következő szives adományokat: Simon András fuvaros 5020, Gelb Simon 10, báró Ragályi Balassa Ferencz (Ragály) 60 koronát, Hámos Aladárné (Helyben) 2 halotti szemfedő. Az *elnökség.*

Közgazdaság.

A Gömörmegyei Gazdasági Egyesület legelő-akciója és a pelsőczy csordaitató-cziszterna.*

Hogy a hegyvidéken élő falusi népnek gazdasági fő jövedelmi forrása az állattenyésztés, az általánosan ismeretes. A hegyvidéki vármegyék gazdasági egyesületei — agilitásukhoz képest — igyekeznek is arra, hogy a vármegye kiscgazdáközönségének állattenyésztését — a királyi gazdasági felügyelőségekkel karöltve — fejlesszék és az annak útjában álló akadályokat megszüntessék. Az utban álló akadályok egyike, vagyis helyesebben mondva legfőbbje: a legelők hiánya és a meglévő legelők elhanyagoltsága.

Minden valamirevaló gazdasági egyesület megkezdte már akcióját arra nézve, hogy az ottani és ázsiai állapotban levő községi közbirtokossági közlegelőket a modern tudomány és tapasztalat elvei szerint följavítsa, ahol pedig a legelőhiány mutatkozik, állami támogatással legelőterületeket vásároljon, vagy bérlegelőket szerezzen, egyszóval a falusi kiscgazdának módot és lehetőséget nyújtson arra, hogy növendékmarháját, vagy csikóját nyáron át tegejőre adhassa.

Hogy a legeltetés a fiatal állatnál mily nélkülözhetetlenül fontos kérdés állategészségügyi szempontból, azt külön fejtegetni fölösleges. Németországban, hol a legelők hiányában a marhát üvegházi növényhez hasonlóan folyton istállóban tartották, már igen keserű tapasztalatokat szereztek e téren és most sietve „viszátérnek a természethez”, a szabadban való legeltetéshez és „legeltető szövetkezeteket” alakítva, ha más nincs, egy szántóföldekből alakítanak legelőket és még attól sem riadnak vissza, hogy a tüskés drótkerítéssel körülzárt legelőkre az éjjel nappal künntartott állatoknak egy távolabbi helyről hordókkal vigyék az ivóvizet.

De a legelők hiánya és a nyári állattartás gondjai nálunk még egy más szempontot is figyelemre ajánlanak, azt ugyanis, hogy a falusi nép sokszor éppen azért adja el a kupecznek a borját, vagy a csikóját, mert nyáron az egész háznépével odakünn lévén elfoglalva a (sokszor távolos) földjein, nincs, aki az otthonhagyott állatot gondozná. Ha ez állt azelőtt a békés időkben, mennyivel jobban látja esik most, a háboru alatt, mikor már a férfi népség igazán eltűnt a falvakból és csak asszony, gyerek és csak tehetetlen öregemberek maradtak odahaza.

Meg lehet tehát gátolni a növendékállatok „elvesztegetését” akkor, ha van egy megfelelő legelő, hová a falusi ember fűbér mellett „kiadhassa kosztba” állatait és elveti a nyári eltartás gondját.

Gömörben, mint ottjártamkor értesültem, még egy más ok is szól a közlegelők minél kiterjedtebb megszerzése mellett. A pár év óta nedvesre fordult időjárás mellett ugyanis a

völgyekben elterülő legelők és rétek (melyeket a széna lekasálása után legeltetni szoktak) elmétyesedtek és a róluk métegykórral fertőzött állatok oly arányban kezdtek a falvakban elhullani, hogy már maga ez az egy szempont is, a hegyi legelők nagyobbarányu és sürgős fölkarolására indította a gazdasági egyesület vezetőségét és főként agilis titkárát: Fodor Jenőt.

Ma, mikor a háboru alatt a falusi állatállomány oly erősen megfogyatkozott és a hushiány és drágaság miatt a városi lakosságnak nemcsak a szegényebb osztálya, de fixfizetésből élő hivatalnok rétegének nagyrésze „megélhetési és étkezési gondokkal küzd” (nem mertem azt mondani, hogy: éheznek), minden egyes nőnemű, tehát szaporodásra való állatnak a tenyésztés céljaira való megmentése: közgazdasági nyereség.

A gömörmegyei gazdasági egyesület helyes érzékkel és más több szunnyadó egyesület részére példát adó módon kezdte meg múlt évben a legelő-akcióját. Ha minden gazdasági egyesület — tisztelet a mindenesetre nem igen sok kivételnek — így dolgozna, akkor az ország közállapotai csakhamar más képet mutatnának.

Az egyesület 1911-ben — a nagy „legelőbarát”: gróf Serényi Béla minisztersége alatt — kezdte meg legelő-akcióját a kerepeczi 120 m. holdas birtok megvásárlásával (állami támogatás mellett) üszölegelő céljaira. A terület Tornalja közelében a Sajó folyó mellett terül el, sík földön, homokos vályogtalajon. Nagy része szántóföld, kisebb része gyepes mező volt, mely azonban vizállásos, elhanyagolt terület volt a vétel idején.

A szántóföldet m. holdanként 200 kg. Thomas-salakkal megtrágyázták, fűmaggal bevetették, a nedves mezőt a miskolci kulturmérnöki hivatal tervezete alapján nyílt árokkal lecsapolták, a mezőt rétuajtóval megművelték, műtrágyával és fűmaggal beszórták, lánczboronával bemunkálták, az egész legelőt erős czövekek között kifeszített gözkesodronykötővel bekerítették és egy nyári istállót, előtte korlátolt kifutót és pásztorkunyhót létesítettek.

Az állatok a Sajóból ittak. Miután 1911. óta az időjárás nedvesre fordult, így a Sajó kiáradása és a vízvezető árok mentén levő lapályosabb legelő rész elnedvesedett, felfűvölt, hogy métegyessé válik, tehát csikólegelőnek változtatták át.

A múlt év nyarán a területet bejártam. A legelőn nedves foltok nem voltak, az ott élő 120 darab 1—4 éves csikót kitünő kondícióban, igen tetszetős kinézésben láttam, jelölül, hogy a legelőhöz fűződő várakozások teljesedtek. A fűnöves oly jó volt, hogy a legelő egy részét meg lehetett volna szénának kaszálni. Ez egyúttal azt is mutatta, hogy jövőre — főleg, ha az istállóba összegyűjtött trágyát a legelő silányabb fűvezető részére összele réahordják és eltergetik — a legelő egy részét meg is kell szénának kaszálni, hogy esős napokra, mikor az átázott talajon a taposás kárt okozna és a legeltetést be kell szüntetni, legyen tartalék-széna rendelkezésre. A csikóként szedett 40 korona fűbért tehát, miután a csikók megnevedve és jó kondícióban kerülnek haza és májustól október elejéig, tehát majd 5 hónapig ott élnek, így jutányosnak lehet tartani.

Már említettem egy ízben, hogy az egyesület a hegyvidéken lipizai, a síkabb vidéken pedig Nonius tenyészirányt vezetett be, tenyészkancaikat is osztott ki, értékes méneket hozatott, így nagyon helyesen jár el, ha a nemesebb anyag utáni ivadéknak nyári tartási lehetőséget nyújt. Ha a kerepeczi csikólegelőn megbeszélte legelő-javítási munkálatokat Fodor Jenő végrehajtja, úgy bizony hihető, hogy egy állat nyári eltartására 1000, sőt később 800 négyszögöl terület is elég lesz a fűnöves javulásával, tehát ugyanazon területre nemcsak 120 darab, hanem 150—160 darab csikó is föl lesz fogadható és így a legelőterület is jobban lesz hasznosítható.

Az egyesület a kerepeczi legelőről kiszorult üzőknek egy 637 m. hold nagyságu hegyi legelőt bérelt Tiszolcz község vidékén, az 1140 méter magason fekvő Tersztye-hegyen, részben sík, részben mérsékelt lejtőkön. A legelő Mihálik Pál földbirtokos tulajdona. A talaj a foszforitközet elmállásából keletkezett, középkötött

vályog, tápdus fűveket terem, tiz helyen van bővizű forrása, a métegykórtól mentes és Fodor Jenő szerint különösen azért helyeznek ők ezen legelőre nagy súlyt, mert a Gömörben nagyon elterjedt vérvizelés baját itt még nem tapasztalták.

A legelőn terv szerint 300 darab üszöt és tinót szándékoznak — elsősorban itt is a gazdasági egyesület tagjaitól — fölvenni, de 1915-ben csak 170 darabot kaptak, mivel még nem szereztek fölöle bővebb tapasztalatokat, lévén akkor az első legeltetési év. A fűbér 20 korona, a mi valóban olcsó.

A helyszíni bejárásnál azt láttam, hogy a legelőn még olyan sok helyen volt legeletlen fű, hogy még 400 darab állat tudott volna azon őszig jól megélni. Nagy előnye a legelőnek az, hogy kevés rajta a szőrfű (Nardus stricta), a hegyvidéki sovány legelők ezen ismeretes rossz fűve, de inkább jobbminőségű fűvek borítják még az 1000 méteres magasságban is, továbbá nagy előnye az is, hogy kevés rajta a kőpad, a mozgó és félig beágyazott kődarab, tehát, ha a nem tufásrűn levő boróka és más bokrokat róla kiirtják, úgy meg lehet rétuajtóval, vagy lánczboronával a talaj felső rétegét művelni anélkül, hogy az eszköz a kövekben, vagy gyökerekben tönkremenne.

A talaj különben eléggé termékeny és ha a legelőt csordával helyenként megtrágyázzák (kosarazás vagy fektetés által), kevés fűmaggal a kopárabb foltokat fölülvetik és befogasolják, az is elegendő a jobb fűnöves eléréséhez.

A legelőn látott állatok közül a legtöbb — főleg azok, melyek már voltak az előző évben nyári legelőn, tehát hozzászoktak a legeltetéshez — kitünő kondícióban voltak. Sajnos, ottlétemkor viharos nagy eső volt, majd köd szállott le a hegygerincekre és fényképfelvételt nem tehettem róluk. Ha Fodor Jenő a legeltetésre és legelőjavításra vonatkozólag megbeszélte tennivalókat elvégezteti (szakaszos legeltetés, kosarazás az éjjeli és fektetés a nappali deleltetésnél, műtrágyázás, fehérheretölülvetés, betonitató-vályuk létesítése stb.), úgy az egyesület évente körülbelül 500 darab növendékmarhát tud ezen legelőn elhelyezni és ezáltal a vármegyei állattenyésztésnek határozottan nagy szolgálatot tesz.

Az egyesületnek még egy olyan legelőterület áll rendelkezésére, mely nem az övé ugyan, sem nem bérelte ki, de melyre a vármegyei kiscgazdák marhát szintén elhelyezheti. Ezen mintegy 2000 katasztrális hold legelő Pelsőczy nagyközségé, melyre fűbér és pásztorbérrel együtt 12 koronáért lehet állatokat elhelyezni. A községnek ugyanis a Nagyhegy nevű körülbelül 500 m. magas fekvésű területén 6000 kat. hold birtoka van, melyből körülbelül 2000 kat hold legelő, a többi kaszáló és erdő. Ezen — legnagyobbbrészt fensik — terület oly szerencsétlen, hogy egyetlen forrása nincs és a csapadékvíz sem áll meg rajta sehol, mivel az al-talaj mészköszikla, mely tele van repedésekkel és földalatti üregekkel és barlangokkal, így a földalajra jutott víz, nem tudni hogyan és hová, de nyomtalanul eltűnik.

A földalaj mésztartalma földmálladék, mely ha terem is fűvet, de a víz hiánya miatt bajos a területet legelőnek hasznosítani, mivel a legelő csordát meredek, köves, veszélyes hegyi uton kellett több óra járásnyira (10—12 kilométerre) a völgyben levő patak vizéhez itatásra lehajtani, majd vele visszatérni, így az állatok inkább szenvedtek, mint javultak.

A nagykiterjedésű terület tehát, ott állt kihasználatlanul. A községi kaszálóknak hagyták ugyan kénytelenségből meg, de így is minimális hasznot hozott, mivel a termést a rendkívül köves, meredek uton és messzefekvő helyekről hazaszállítani is bajos volt (a szekérről fele lerázódott), de szekér, állat megromlott, de a dolog nem is fizette ki magát.

Miután Gömörmegyének egyik legelső földesura, gróf Serényi Béla lett a gömöriek nagy öröme fődmívelésügyi miniszter, a gömöri gazdasági egyesület az első kedvező alkalmammal előállt a pelsőczy legelő vizellátási problémájának kérdésével és államsegélyt kért a nagykiterjedésű terület legelőül való hasznosításához. A miniszter ur a kérést kedvezően intézte el és az államsegélyt engedélyezte az egyedüli helyes és célravezető megoldáshoz: a vízgyűjtő és tároló cziszterna megépítéséhez.

A kivitt a miskolci kulturmérnöki hiva-

*) A „Mezőgazdasági Szemle” című szaklapban en-si Dorner Béla szerkesztő tollából megjelent ezen cikk, melyet nagy értékénél és reánk nézve érdekességénél fogva a szerző engedélyével közlünk.

talra bizta és mivel nálunk még ilyen vizgyűjtő cziszterna nem volt, a hivatal főnökét Dalmáciába küldötte ki tanulmányuttra, mivel ott tudvalevőleg csupán cziszternák segítségével tudják az emberek és állatok részére szükséges ivóvizet megszerezni.

A cziszterna a pelsőczyi Nagyhegyen elkészült és 1914. év június havától fogva használatban áll. A hozzáfűzött várákosnak — reményen fölül — megfelel és jelentékeny mértékben hozzá fog járulni a terület hasznosításához és vele nem csak a pelsőczyiek, hanem a szomszédos községek állattenyésztésének emeléséhez. A község hálából „Serényi kútja”-nak nevezte el az itatót és egy kőkúpon emléktáblával jelölte meg azok neveit (igy Kubinyi Géza főispán, Rozsnyay Károly műszaki tanácsos stb) kik ezen mű létrehozásában érdemeket szereztek.

A csordaitató cziszterna ez első az országban. Műszaki leírása (technikai rajzokkal) megjelent a „Mezőgazdasági Szemle” 1914. év decemberi számában, tehát a kik közelebből érdeklődnek utána, azok ezen leírás nyomán még el is készíthetik. Ezuttal a néhány fényképfelvétel kapcsán csak röviden a következő tájékoztatást nyújthatom róla.

A cziszterna ugyanis — mint tudjuk — olyan a földbe beépített medence, mely az esővizet vagy hólét gyűjti magába és miután úgy van építve, hogy abból a víz sem ki nem folyhat, sem el nem szivároghat (beton), így a vizet meg is tartja (tárolja). A vizet a medencéből azután vagy csapon eresztjük ki használat céljából, vagy ha erre legelő esés (lejtés) nincs, úgy szivattyúval vagy gémeskút révén mérjük ki.

A vizet itt Pelsőczyön a cziszternát környező teknőszerű domboldalaról gyűjtik a medencébe úgy, hogy az erre szolgáló területet elplanírozták és betonnal kisímitották, hogy az arra a helyre eső csapadék vagy hó vize mind a cziszternába juthasson, de előbb a medence pereménél fölhalmozott kavicsrétegen menjen át, tehát megszűrődve, tisztán jusson a medencébe.

A vizgyűjtőhely körül van kerítve, oda tisztasági szempontból sem embernek, sem állatnak lépnie nem szabad.

A medence kör alakú, 4 méter mély, átmérője alul (a fenéken) 16, fölül (a pereménél) 20 méter, fölül nyitott, hogy a beléje jutott víz szellőződjék, átmelegedhessék, lehülhessen és a levegőből állandóan oxigént is nyelhessen el, tehát itatásra jóízű legyen. A cziszterna közepén áthaladó betonfallal két részre van osztva, hogy az egyik fél fölösleges vize a másikba átfolyhasson és hogy az építmény szilárdabban álljon. A képeken látható vasbetonoszlopokkal alátámasztott keresztvasak czélja az, hogy az építményt merevítsék és ha szükséges, a beboltozást is lehetővé tegyék.

A cziszterna medencéjének űrtartalma 1000 köbméter, tehát elfér benne 10.000 hektoliter víz. Ha tehát a legelőre 1000 darab számos marhát (a 500 kg.) hajtának föl és ha egy darab normál marha napi ivóvízszükségletét 20 literre vesszük ki is, a cziszterna még akkor is ellátná az 1000 darabból álló csordát, ha 50 napig nem esne az eső, tehát csupán a medencébe begyűlt vizet kellene fölhasználni.

A cziszterna 1914. június hótól fogva október elejéig 500 darab állat itatására lett fölhasználva és noha havonként átlag 100 milliméter csapadék esett (augusztusban csak 30 mm., míg szeptemberben 170 mm.), a cziszterna 1914. évi legeltetési időszak alatt mégis tartalmazott 2100—3500 hektoliter vizet, a mi az itatásra bőven elegendő volt, noha csak a kevés nyári eső vizét foghatta föl, mivel a téli csapadék vizét még nem gyűjtötte föl, mert akkor még nem volt készen.

Ha a téli csapadékot is magába foghatja és megtelhet a teljes befogadóképességig, úgy egy nyári szárazságot is könnyen kiállhat. A vizet ottlétem alatt megízleltem, teljesen jónak találtam és a víz íránt különben finnyásabb állatok is szívesen itták.

Óhajtható volna, hogy a legelő csorda itatását más vízszegény vidékeken is a cziszterna építésével oldják meg és másutt is kövessék a gömöriek okos legelő akcióját a magyar állattenyésztés föllendítésére.

e. D. B.

Kiadó lakás

A Forgách utcában levő Gaskó ház, melyben 4 szoba s mellékhelyiségek vannak **kiadó, esetleg eladó.** — Ugyanott több házbutor és eszköz eladó. — A ház bérletére vagy eladására nézve tájékoztatást ad
3—* **Matolcsy Pál**, gyám.

Gyönyörű, szép és kedves 3 drb hótehér, **valódi orosz spitz kölyök-kutya** jutányos áron eladó **Varga Endre** magánzónál **Jánosiban.**

Hirdetmény.

700. sz. — **Gömörszöllős** község tulajdonát képező, **kitűnő minőségű**, mintegy **kétszáz petrencze széna**

5—20 korona kikiáltási árban, de esetleg egy tételben is, Gömörszöllősön a helyszínén **1916. évi június hó 25-én délelőtt 9 órakor** önkéntes szóbeli nyilvános árverés útján azonnali készpénzfizetés ellenében eladatik.

Gömörszöllős, 1916. június 19.

Osgyányi Béla, körjegyző.

Krisztián János mezőgazdasági gépész ajánlkozik cséplésre.
Cím: Krisztián János Csetnek.

Pályázati hirdetmény.

3831. eln. sz. — A **Rimaszombat r. t. városnál** elhalálozás folytán megüresedett s a szervezeti szabályrendelet 104. §-ának I. pontjával rendszeresített adóhivatali

számtisztai állás

pályázat útján betöltendő lévén, a vármegye alispánjának 7660—1916. szám alatt kelt felhatalmazása alapján felhívom mindazokat, akik ezt az állást elnyerni óhajtják, hogy a magyar állampolgárságukat, életkorukat, az 1912. évi LVIII. t. cz. 22. § b) pontjának megfelelő képesítésüket, eddigi szolgálatukat, feddhetetlen előéletüket igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényüket **1916. évi július hó 31-ik napjáig** hivatalomnál nyújtsák be.

Az adóhivatali számtisztai állás a XI. fizetési osztályba van sorozva s a megválasztott a városi nyugdíjintézetnek köteles tagja.

A megválasztott állását a választás jogerőre emelkedése után 15 napra elfoglalni köteles s fizetése az állás tényleges elfoglalásának napjától folyósíttatik.

Rimaszombat, 1916. évi június hó 20. án.

Dr. Kovács, polgármester.

GÉPTULAJDONOSOK és GAZDÁK

figyelmét felhívjuk, hogy **javitásra szoruló gépeiket** mielőbb gépgyárunkba **beküldeni sziveskedjenek**, hogy a munkáshiányra való tekintettel azokat kellő időben eszközölhessük. — Előnyös árban ajánlunk **benzin- és nyersolaj motorokat, cséplőket, kazalozókat és szőlőpréseket**, ugyancsak egy használt **teljesen kijavított** hat ló erejű Máv. **gőzcséplőkészletet.**

Rimaszombati Kereskedelmi és Közgazdasági Bank R.-T. Gépgyára.

6 6

Az Augusztus Gyorssegély-alap Hadbiztosítási Osztálya.

A hadbavonuló katonáknak — ki életét kész feláldozni a hazáért — csak egy bánata van: hogy halála esetén hátramaradt családjára nyomorba jut. Az „Augusztus Gyorssegély Alap” hozza meg itt a segílyt. **Minden hadbavonult biztosítható** csekély díjért úgy, hogy halála esetén családja nagy összeget kap készpénzben. A népfelkelő családja például **45 koronáért 1000 koronát kap.** — Nincs orvosi vizsgálat, nincs lőtás futás, nincs irka firka, nincs utánfizetés. — A hadbavonult távollétében is meglehet kötni a biztosítást. — Bárki biztosíthat bárkit. Aki a csekély biztosítási díjat lefizette, az a biztosított hadbavonult halála után azonnal megkapja minden levonás nélkül a biztosított összeget. A biztosítási díjat részletekben is lehet törleszteni. A biztosítás egy egész esztendőre érvényes, egy év múlva a biztosítás újból megújítható.

Számtalan családot mentett már meg ez a biztosítás a kétségbeeséstől, számtalan családnak nyújtott már kenyeret és megélhetést.

A díjtételek:

1. Aktív, valamint tartalékos katonák biztosítási díja 7%, azaz **100 K** után **7 K.**
2. Ugyanezek, ha katonaeorvosok, egészségügyi vagy train-csapatokhoz vannak beosztva 5½%, azaz **100 K** után **5.50 K.**
3. Népfelkelők biztosítási díja 4½%, azaz **100 K** után **4.50 K.**

Népfelkelő mindenki, aki a 32-ik évét betöltötte, továbbá népfelkelő 32 éven alul az a katoná, aki a háboru kezdete óta lett besorozva. Ennélfogva a háboru kezdete óta besorozott 18—21 évesek is, a biztosítás szempontjából népfelkelőknek tekintetnek.

Hadifoglyok tekintet nélkül korra és rangra 7% ot, azaz **100 K** után **7—K** át fizetnek.

Hadimunkások biztosítási díja 4½%, azaz **100 K** után **4.50 K.**

Biztosítást egy személyre 40000 korona erejéig vállalunk.

A hadbiztosítás általános feltételei:

A biztosítás teljes mértékben érvényes akkor is, ha a biztosított fél halála a háboruban szenvedett sérülés folytán következik be. A biztosított összeg a haláleset bekövetkeztéről szóló hivatalos bizonyíték bemutatása vagy a hivatalos holtányilvántás után három hónapon belül a társaság budapesti igazgatóságánál fiztetik ki.

A biztosított összeg kifizetésére való igény legkésőbb annak a naptári évnek végétől számított 5 éven belül érvényesíthető, amelyben ezen kötvény kiállítatott, máskülönben az igény elenyészik.

Az eddig kötött hadbiztosítások összege 18 millió K

Felvilágosítással szolgál Rimaszombaton:

Angyal István, városi jegyző,

az Augusztus Gyorssegély-alap rimaszombati vezérképviselője.

3—5

